

SOSTERI

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Käytännön kokemuksia Potilastiedon arkistosta

Itä-Savossa

Jyväskylä 20.5.2014

Sirpa Taskinen

Itä-Savon sairaanhoitopiiri

- Terveysthuoltoapiiri, joka hoitaa alueensa kuntien erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja osan sosiaalihuollon palveluista, alueella asukkaita n. 45 500
- Järjestää lisäksi työterveyshuollon mm. sairaanhoitopiirin omille työntekijöille
- Sairaanhoitopiirissä vain yksi rekisterinpitäjä, ISSHP
- Julkisessa terveydenhuollossa yksi yhteinen rekisteri, terveydenhuollon asiakasrekisteri ja lisäksi työterveyshuollon rekisteri
- Terveysthuollossa ja sosiaalihuollossa yksi yhteinen potilastietojärjestelmä ja tietokanta (Effica) ja työterveyshuollossa eri tietojärjestelmä (Acute), joka ei ole liittynyt vielä Kantaan

Itä-Savon kuulumiset

- Itä-Savon shp on tallentanut potilastietonsa kansalliseen arkistoon nyt runsaat puoli vuotta
- Lähes 60% alueen väestöstä informoitu, joista vain 60% antanut suostumuksen
- Toiminta on jo normaalia arkea, ei enää ongelmatilanteita, yhteydenottoja tai ohjeiden kyselyjä
- Järjestelmän käytettävyys helppoa ja yksinkertaista, normaalissa päivittäisessä vastaanotto- tai osastotilanteessa ei näy terveydenhuollon ammattilaiselle mitenkään ja klikkauksia ei tule yhtään lisää
- Palvelutapahtuma vielä haasteena ja sen valinnassa tehdään virheitä niissä tilanteissa, joissa joudutaan itse ottamaan kantaa palvelutapahtuman valintaan
- Lisää automatiikkaa palvelutapahtumaan ja muitakin parannuksia tulossa potilastietojärjestelmän seuraavaan versioon

Tallennus vs. luovutus

- ISSHP:ssä toistaiseksi vain tallennetaan tietoja, hakuja Potilastiedon arkistosta tehty vasta testimielessä Virtojen kanssa
- Virroilla tehdyt informoinnit ja suostumukset päivittyivät heti ISSHP:lle, myös Virroilla tehdyt kirjaukset nähtävänä Arkiston kautta ja päinvastoin
- Efficassa tiedot haetaan Arkistokatselun kautta, joka näyttää ne organisaatioittain, päivämäärittäin ja näkymittäin
- Tietojen haun kehittämiseen olisi panostettava, sillä varsinkin lääkärit toivovat hakumahdollisuutta sairauksittain esim. potilaan lonkkavaivasta tai verenpainetaudista kaikki tiedot
- Voisiko olla Potilastiedon arkistoon potilastietojen katselua varten kaikille yhteisen käyttöliittymä, joka rajapinnan kautta yhdistettäisiin eri potilastietojärjestelmiin? Kela?
- Toistaiseksi ohjelmistotoimittajat kehittävät omia katseluyhteyksiään, alussa ns. karvahattuversiot käytössä käytössä

Tietojen näkyminen ja käyttö

- ISSHP:ssä vain 9 potilasta tehnyt kiellon (0, 1 % informoiduista)
- Kiellot tehtiin heti alussa, kieltojen määrä ei ole juurikaan kasvanut
- Ammattilaisilla silti huoli potilaan hoidosta, jos tiedot eivät näy kieltojen takia
- Ammattilaisilla myös pelko, että potilas näkee ”liikaa” tietoa Omakannan kautta, esim. jonkun toisen potilaasta kertomaa tietoa
- Tämä vaikuttanut jo lääkäreiden ja muiden kirjaamiskäytäntöihin, ei kirjata tietoa josta potilas voisi ärsyntyä tai kysellä
- Mm. lääkärit haluaisivat potilaskertomukseen paikan mihin kirjata nopeasti itseä varten hoitosuunnitelmaa potilaan hoidosta
- Suojellaanko potilasta jo liian paljon? Esim. labravastauksen viivästäminen meillä 14 vrk viitearvosta poikkeavasta vastauksesta
- Onko sairaustieto helpompi kuulla lääkäriltä kuin lukea netistä, jos netistä tiedon saa nopeammin? Myös odottaminen voi lisätä tuskaa

Omakannan käyttö ja vaikutus

- Minkä verran potilaat katsovat tietojaan Omakannasta? Voisiko joku tehdä tutkimusta tästä? Aina on potilaita, joita ei voi vähempää kiinnostaa
- Vain vähän yhteydenottoja merkintöjen korjaamisesta (3 rekisteritietojen korjauspyyntöä) ja myöskään lääkärit eivät juurikaan ole saaneet kommentteja kirjauksistaan (sähköpostikysely lääkäreille ISSHP:ssä)
- Miten Omakannasta kaikki hyöty irti esim. epikriisien ja laboratorio-vastausten osalta? Yksi vaihtoehto merkintä potilastietojärjestelmään ko. tietojen katsomisesta Omakannasta, muutos toimintakulttuuriin esim. lääkärien sanelut vs. osastosihteereiden toiminta
- Voisiko Omakanta olla interaktiivisempi? Tulossa reseptien uusintapyynnöt, entä kysymykset terveydenhuollon ammattilaisille esim. labratuloksista?
- Miten välttää päällekkäisyydet sähköisen asioinnin kehittämisen kanssa?
- Terveydenhuoltoko viimeinen vanhoillisuuden linnake, johon voi vain soittaa tai tulla käymään?

Huomioitava

- Miten SOTE-uudistus tulee vaikuttamaan Potilastiedon arkiston käyttöön, jos ERVA-alueella on yksi yhteinen tietojärjestelmä?
- Säilyvätkö rekisterirajat silti ja tuleeko ERVA-alueen yhteinen potilastietorekisteri?
- Tuleeko toimipisteitä katoamaan ja palveluita siirtymään verkkoon? Omakanta ja sähköinen asiointi
- Potilaille ainakin Omakannan merkitys säilyy tai tulee jopa kasvamaan uudistuksesta huolimatta
- Arkistonhoitajan rooli
  - Jäänee huomattavasti suppeammaksi kuin sitä on markkinoitu

Tiedotus

- ISSHP:ssä informoiduista vain 60 % on antanut suostumuksen, miksi?
- Suostumusten osuus koko ajan vähentynyt (67% → 60%), alkaako henkilöstö väsyä niiden pyytämiseen?
- Pelkkä paikallinen tiedottaminen ei riitä, sillä potilaat ovat epäluuloisia, kun koko valtakunnan tasolla Potilastiedon arkistosta ei mainita mitään (sanomalehdet, televisio, radio, some)
- Halutaan odottaa mitä tästä tulee, onko oikeasti hyötyä, tuleeko jotain pysyvää
- Myös ammattilaisilla epätietoisuutta koulutuksista huolimatta
  - Mitä siellä on ja näkyy, millaisena ja milloin?

Haasteet

- Potilastiedon arkisto hoitaa sähköisten potilastietojen säilyttämisen, mutta muut hyödyt riippuvat sen käytön omaksumisesta
- Tässä lääkärit avainasemassa – esim. määrääkö lääkäri taas uudet tutkimukset vai katsooko Arkistosta toisen organisaation aikaisemmin tekemät?
- Sekä ammattilaisten että potilaiden kannalta tietojen oltava Arkistossa mahdollisimman nopeasti
- Vain hyväksytyt tiedot siirtyvät Arkistoon ja nyt yleensä tietoja ei hyväksytä heti vaan se jätetään järjestelmän automaattiselle hyväksymiselle tai tehdään myöhemmin (esim. sanelut), jolloin tietojen näkyminen Arkistosta ammattilaiselle ja potilaalle voi siirtyä viikoilla
- Arkistot täyttyvät potilaspapereiden sijasta erilaisilla suostumus- ja kieltopapereilla. Omakannan käyttöä lisättävä ja suostumusten sähköinen allekirjoitus ja arkistointi mahdolliseksi

Lopuksi

- Potilastiedon arkisto on oikeasti hyvä asia potilaiden ja ammattilaisten kannalta
- Avoimuus ja tietojen käytettävyys ja yhtenäiset toimintamallit tulevat lisääntymään sen myötä
- Nyt kaikkien pitäisi tehdä kaikkensa, että Potilastiedon arkistosta saadaan kaikki irti
- Työ ei lopu Kantaan liittymiseen vaan kehitys tulee jatkumaan

Kysymyksiä?

sirpa.taskinen@isshp.fi